

SÖZCÜĞÜN ANLAMINI DEĞİŞTİREN EKLER

Sözcüğün sonuna eklenerek anlamını değiştiren, yeni anlamda sözcük türeten ekler vardır. Bu ekler YAPIM EKLERİ denir. Yeni anlam kazanan sözcüklere TÜREMİŞ sözcük denir.

Sözcüğün sonuna gelen her ek yeni anlamda sözcük türetmez. Örnekleri inceleyiniz.

gel → Ek almamıştır.

masa → Ek almamıştır.

evden → Ek almıştır. – den eki sözcüğün anlamını değiştirmemiştir.

oduncu → Ek almıştır. – cu eki odun satan kişi anlamını kazandırmıştır.

kitaplar → Ek almıştır. –lar eki sözcüğün anlamını değiştirmemiş, çoğul anlamı kazandırmıştır.

kömürlük → Ek almıştır. – lük eki kömür konulan yer anlamında yeni anlam kazandırmıştır.

Yeni anlamda sözcük türeten başlıca ekler şunlardır:

- ci (-cı, -cu, -cü, -çi, -çı, -çu, -çü) → evci, kömürcü, simitçi, yolcu, sanatçı, ayakkabıcı
- li (-lı, -lu, -lü) → evli, akıllı, tuzlu, köpüklü
- lik (-lık, -luk, -lük) → kalemlik, kitaplık, tuzluk, gözlük
- siz (-sız, -suz, -süz) → deftersiz, akılsız, susuz, sütsüz
- gin (-gın, -gun, -gün) → bilgin, salgın, baygın, soygun, ölgün
- gi (-gı, -gu, -gü) → silgi, sevgi, bilgi, görgü, sorgu, sargı, saygı, kaygı
- daş (-taş) → vatandaş, soydaş, yurттаş, sırdaş

ÖĞRENDİKLERİMİZİ UYGULAYALIM

1.) Aşağıdaki sözcüklere verilen ekleri getirerek örnekteki gibi yazınız.,

sepet → -siz → perde → - li →

kitap → -lık → bilgi → -siz →

üzüm → -cü → yol → -luk →

2.) Aşağıdaki sözcüklerin aldığı eklerini örnekteki gibi karşlarına yazınız.

neşeli → -li kemersiz → öğrenci →

yağmurluk → ekmezsiz → güneşli →

3.) Aşağıda verilen sözcüklere belirtilen yapım eklerini getirerek yeni anlamda sözcükler türetiniz.

SÖZCÜK	-ci	-li	-lik	-siz
gözgözcü...gözlü....gözlük...gözsüz...
kitap				
şeker				
odun				
çiçek				

TÜREMİŞ KELİMELER

<u>Kelime</u>	<u>Aldığı ek</u>	<u>Türemiş kelime</u>	<u>Cümle</u>
Şeker	→ -li →	Şekerli →	Çay çok şekerli olmuş.
Odun	→ -cu → →
Kalem	→ -lik → →
Kömür	→ -süz → →
Yol	→ -cu → →
Kapı	→ -cı → →
Kitap	→ -çı → →
Göz	→ -lük → →
Tuz	→ -suz → →
Tat	→ -lı → →
Dost	→ -luk → →
Simit	→ -çi → →
Hizmet	→ -li → →
Duvar	→ -cı → →
Acı	→ -sız → →

4. Aşağıdaki kelimelerden, sonuna yapım eki gelip, yeni bir anlam kazanan kelimelerin karşısındaki kutucuğu işaretleyiniz.

☐ silgi	☐ sıfır	☐ yolcu	☐ kapıcı	☐ kömür
☐ kömürcü	☐ fırın	☐ kitaplık	☐ evimiz	☐ yolluk
☐ Türkçe	☐ mutlu	☐ kedi	☐ ciğerci	☐ adamcağız
☐ odunluk	☐ köpekçik	☐ şarkılar	☐ evli	☐ tabakta
☐ zil	☐ postacı	☐ sokak	☐ bilgili	☐ flüt

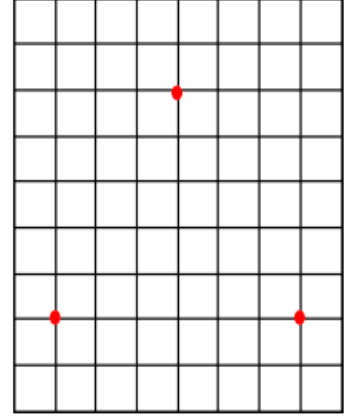
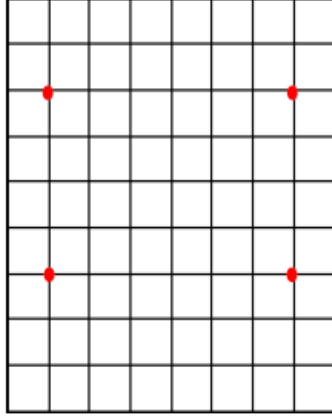
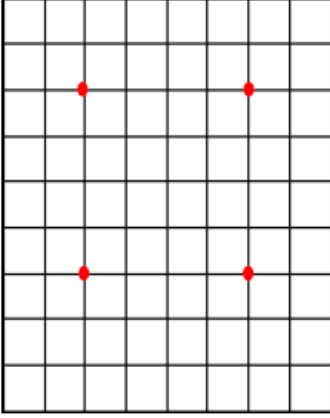
Unutma: yapım eki (cı –lı –lık –sız) almış sözcüklere türemiş sözcük denir.

Aşağıdaki tümcelerde bulunan türemiş sözcükleri yandaki noktalı yerlere yazın.

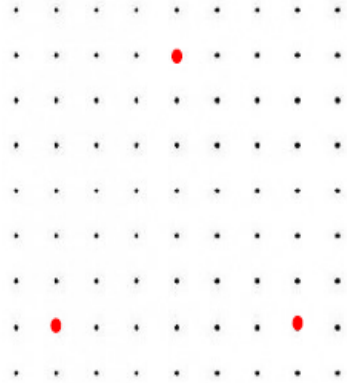
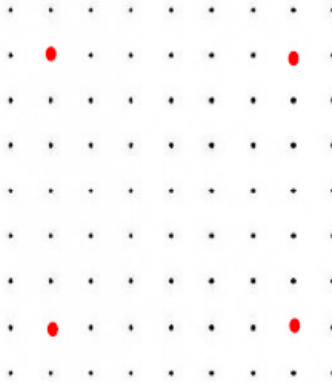
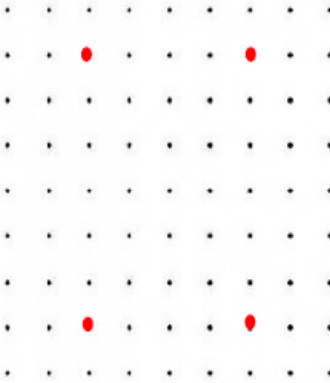
1. Dağlık yerlerde nergis çok olur.
.... Dağlık	8. Her gözlük göze takılmaz.
.....
2. Çiçekli bahçelerde güzel oluyor.
.....	9. Beni her sabah uyandıran bu simitçiydi.
.....
3. Ayşe ipekli gömlek almış.
.....	10. Silgi kullanmasını bilmiyordu.
.....
4. İrem güneşliği ucuza almış.
.....	11. Fareler odunlukta yuva yapmışlar.
.....
5. Sofraya tuzluk koyalım.
.....	12. Renksiz resimler güzel gözüküyordu.
.....
6. Yeni bir kalemlik alacağım.
.....	13. Sınıfta sessiz duruyordu.
.....
7. Bu kasayı demirci yapmıştı.
.....	14. Her sabah bir fincan sütlü kahve içerdi.
.....

KARE, ÜÇGEN VE DİKDÖRTGEN ÇİZİMİ

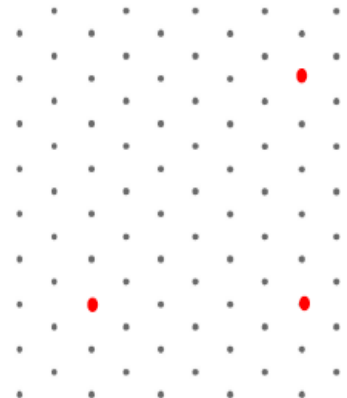
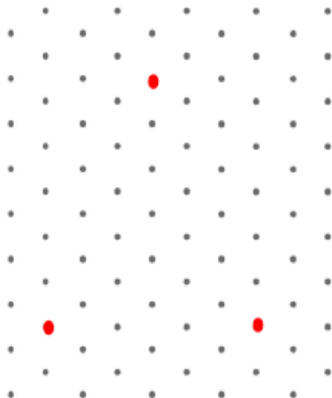
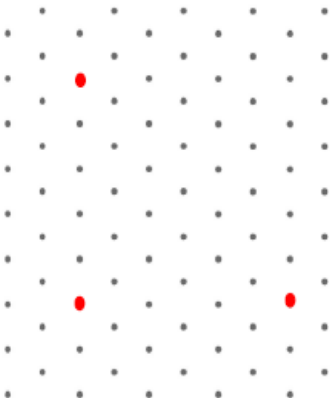
Aşağıdaki kareli kağıtta verilen noktaları birleştiririm, şekillerin isimlerini altlarına yazalım.

Aşağıdaki kağıtta verilen noktaları birleştiririm, şekillerin isimlerini altlarına yazalım.

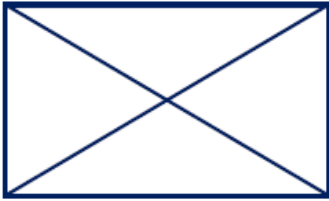
Aşağıdaki izometrik kağıtta verilen noktaları birleştirerek üçgenler çizelim.

Aşağıda verilen geometrik şekillerin özelliklerini yazınız.

..... köşesi vardır.
..... kenarı vardır.
..... köşegeni vardır.
Kenar uzunlukları birbirine

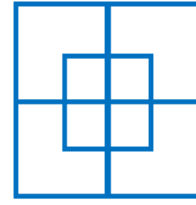

..... köşesi vardır.
..... kenarı vardır.
..... köşegeni vardır.
Karşılıklı kenarları birbirine

..... köşesi vardır.
..... kenarı vardır.
Köşegeni

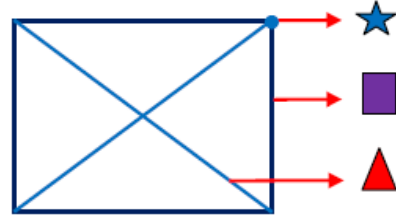
1)

Yukarıdaki şekil kaç kareden oluşmuştur?

- A) 11 B)10 C) 9

2)

Yukarıdaki dikdörtgen üzerinde gösterilen işaretlerin doğru isimlendirilmesi hangi seçenekte verilmiştir?

- A) Kenar Köşegen Köşe
B) Köşe Kenar Köşegen
C) Kenar Köşegen Köşe

3)

- I. Üç kenarı vardı.
II. Üç köşesi vardır.
III. Köşegeni yoktur.

Üçgen ile ilgili verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) I, II ve III

4) Dikdörtgen ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dört kenarı ve dört köşesi vardır.
B) 2 köşegeni vardır.
C) Bütün kenarları birbirine eşittir.